

BÖYÜK ALİM, SADƏ İNSAN VƏ DƏRİN BİLİK SAHİBİ

Bismillahir-Rəhmanir-Rəhim!

2017-ci il ölkəmizin tarixində və xalqımızın həyatında mühüm yeniliklərlə, eləcə də mötəbər tədbirlərlə yadda qaldı. Nəinki Azərbaycanın, hətta bütövlükdə İslam dünyasının böyük alimlərindən biri olan mənim dəyərli və sınıanmış dostum akademik Vasim Məmmədəliyevin 75 yaşının tamam olması da məhz bu ilə təsadüf etdi. Vasim müəllimlə bizi bir-birimizə əsaslı hələ Sovet dövründə qoyulmuş və uzun illərin sınağından keçmiş dostluq əlaqələri bağlayır. Mən bu illər ərzində onu həm elmin incəliklərinə dərinləndən bələd olan bir alim kimi, həm də gözəl, nəcib və sadə bir insan kimi tanıyıram.

Akademik Vasim Məmmədəliyev Azərbaycanda şərqşünaslıq və ilahiyyat elmlərinin inkişafında, İslam dininin elmi şəkildə öyrənilməsində böyük xidmətləri olan bir alimdir. Vasim Məmmədəliyevin xüsusilə müqəddəs Kitabımız Qurani-Kərimin ana dilimizə tərcüməsi üzərində əməyi olduqca dəyərlidir. Onun İlahi kəlamə olan marağı hələ uşaqlıq illərindən başlamışdır. Atasını Məmmədəli müəllim həkim olmaqla yanaşı, həm də bir çox dilin, o cümlədən ərəb dilinin dərin bilicisi olmuşdur. Vasim müəllim ərəb dilini ilk dəfə məhz atasından öyrənmişdir. Beləcə, kiçik yaşlarından o, ərəb dilini və Allah-Təalanın bu dildə nazil etdiyi Qurani-Kərimi öyrənməyə başlamışdır.

Vasim Məmmədəliyev dünyanın bir çox yerində fəaliyyət göstərən müxtəlif elmi akademiyaların həqiqi üzvü olmaqla yanaşı, 20 kitabın, 600-dən çox məqalənin müəllifidir. Əsərləri dünyanın 15-dən artıq ölkəsində nəşr edilmişdir. Lakin mənim fikrimcə, onun Azərbaycan islamşünaslıq elminə ən böyük töhfəsi Qurani-Kərimin doğma dilimizə olan tərcüməsidir. O, çox böyük məsuliyyət tələb edən bu işə hələ dinə qarşı qadağaların hökm sürdüyü Sovet dövründə başlamış, nəhayət Qurani-Kərimin tərcüməsi 1991-ci ildə işıq üzünə görmüşdür. Azərbaycan öz müstəqilliyini əldə etdikdən sonra bir çox həmvətənimiz müqəddəs Kitabımızla məhz Vasim Məmmədəliyevin tərcüməsi sayəsində tanış olmuşdur. Daha sonrakı dövrdə Qurani-Kərimin dilimizdə başqa tərcümələri də nəşr olunmuşdur. Lakin bu tərcümələrin heç biri Vasim müəllimin tərcüməsi qədər xalqın rəğbətini qazana bilməmişdir. Şübhəsiz ki, bunun da obyektiv səbəbləri var. Belə ki, Vasim Məmmədəliyev Qurani-Kərimi tərcümə edərkən ərəb və Azərbaycan dilinin qrammatik qaydalarının incəliklərinə riayət etmiş, bununla yanaşı, mötərizə içərisində oxucu üçün aydın olmayan məqamları izah etmişdir. Bu baxımdan, onun tərcüməsini “təfsiri tərcümə” adlandırmaq olar. Maraqlıdır ki, Vasim Məmmədəliyevin tərcüməsində ayələri həm mötərizə ilə, həm də mötərizəsiz oxuduqda cümlənin strukturu pozulmur, hər iki halda cümlələr Azərbaycan dilində normal səslənir. Bu, şübhəsizki, Vasim Məmmədəliyevin təkcə ərəb dilini deyil, həm də Azərbaycan dilini mükəmməl bilməsi sayəsində mümkün olmuşdur.

Akademik Vasim Məmmədəliyev həmişə Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin fəaliyyətində yaxından iştirak etmişdir. Onun 1998-ci ildə QMI-nin nəzdində yaradılmış Elmi-Dini Şuranın sədri kimi dini maarifçilik sahəsində böyük xidmətləri vardır. Vasim Məmmədəliyev bu gün də QMI-nin həm ölkə daxilində, həm də ölkə xaricində təşkil etdiyi dini və elmi tədbirlərdə aktiv şəkildə iştirak edir.

Bildiyimiz kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, cənab İlham Əliyev 2017-ci ilin ölkəmizdə “İslam həmrəyliyi ili” elan edilməsi haqqında Sərəncam imzalamışdır. QMI-nin təşkilatçılığı ilə bu münasibətlə istər ölkəmizdə, istərsə də ölkə xaricində bir çox tədbir keçirilmişdir. Akademik Vasim Məmmədəliyev bu tədbirlərin bir çoxunda yaxından iştirak etmiş, öz dəyərli məruzələri ilə çıxış etmişdir.

Azərbaycan dövləti akademik Vasim Məmmədəliyevin fəaliyyətini daim yüksək qiymətləndirmişdir. Təsadüfi deyildir ki, Ümummillə Lider Heydər Əliyev həzrətləri Vasim Məmmədəliyevin “Şərəf” ordeni, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev cənabları isə “Şöhrət” ordeni ilə təltif edilməsi haqqında fərman imzalamışdır. 2017-ci ildə Ümummillə Liderin anadan olmasının 94-cü ildönümünə və Heydər Əliyev Fondunun fəaliyyətinin 13 illiyinə həsr olunan təntənəli mərasimdə Vasim müəllimə Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti və Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva tərəfindən “Qızıl çinar” beynəlxalq mükafatının təqdim olunması da dövlətimizin Vasim Məmmədəliyevə verdiyi yüksək qiymətin bariz təəcəssümüdür.

Həzrət Peyğəmbər (s) bir hədisində belə buyurub: **“Allah-Təala bir şəxsin xeyirini istəsə, onu dində dərin bilik sahibi edər”** (مَنْ يُرِدِ اللَّهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ). Fikrimcə, Vasim müəllim Allah-Təalanın məhz belə bəndələrindəndir. Mən Vasim müəllimə sağlam həyat və yeni-yeni nailiyyətlər arzulayıram.

Vəssəlamu əleykum və rəhmətullahi və bərəkətuhu!

***Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə,**
Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri,
tarix elmləri doktoru, professor*